

RENAȘTEREA

Biblioteca Universității

Cluj

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

STRAJA ȚĂRII

Regele Carol I. al României spunea într'un discurs ținut la 1906 că soarta popoarelor e în funcție de caracterele morale. Cetățenii unei țări înzestrați cu acest echipament moral sunt chezașia sigură a conservării și propășirii uuui neam. Or caracterele morale nu sunt produsul hazardului și nici al eredității, ci reflexul eforturilor individuale precum și al strădaniei pornită din partea societății.

De aceea grija de căpetenie a factorilor cu răspundere este de a îndruma educația în această direcție. Dar este firesc, ca educația în vederea consolidării sufletești a cetățenilor unei țări, să înceapă cu tineretul. Tineretul constituie nădejdea unei țări sau cel puțin așa ne place să-l numim și atunci se impune, ca un imperativ de conștiință, să-i îndrumăm pașii spre zările idealismului constructiv, făcându-l să înțeleagă și să aprecieze în justa lor valoare principiile morale, cari dau sens vieții în genere.

Tineretul s'ar putea compara cu florile câmpului; acestea cresc și fără îngrijire specială, dar când li se dă o îngrijire deosebită sunt mai pline de podoabă și cu mai multă viață. Cu atât mai mult se dezvoltă și crește sufletul omenesc dacă este îngrijit și călăuzit din bună vreme.

Toate țările au dat importanță cuvenită îndrumării tineretului, canalizând toate energiile către acest interes vital pentru fiecare națiune în parte. Literatura, arta, precum și toate instituțiile s'au pus în slujba educației tineretului.

Dacă opresorii noștri de ieri se străduiesc din răspuțeri să cultive în sufletul generațiilor tinere naționalismul șovin și dorința permanentă de revanșă, dacă vecinii noștri dela răsărit aruncă fermentul disoluției și al destrămării sociale pretutindeni, iar francmasonii sub egida filantropiei aparente propagă umanitarismul desprins de cele mai

solide instituții ale societății (familie, biserică etc.), noi încă nu putem rămâne cu mâinile crucișate. Suntem îndatorați să disciplinăm ființa tineretului nostru, să-i dăm o educație integrală, adică să armonizăm într'o conduită unitară manifestările fizice și spirituale.

Cel dintâi cetățean al țării, care s'a pătruns de importanța creșterii tineretului într'o atmosferă de patriotism vibrător, a fost M. Sa Regele Carol II. Convins că viitorul țării e condiționat de tăria caracterelor, a lansat ideea că tinerilor între 7—18 ani, pe lângă instrucția strict științifică să li se facă o educație morală și patriotică în deosebi. Din acest gând al Suveranului nostru a isvorit instituția nouă numită „Oficiul de educație a tineretului român” (O. E. T. R.) organizând „Straja Țării”.

Numele simbolic de „Straja Țării” e isvorit din instinctul nostru de conservare și dezvoltare națională. Străjeria este instituția prin care se antrenează organismul pentru deprinderi grele și se oțelește spiritul în slujba datoriei față de neam și față de instituțiile puse în slujba neamului.

Străjeria pornește dela tânăr privit în ansamblul lui, căutând să-i desvolte armonic puterile trupesti și facultățile spirituale. Ea lucrează având ca punct de orientare principiile moralei creștine. Chiar și naționalismul, pe care e de trebuință să-l trăiască și să-l propage străjerii își are temelul în Sf. Scriptură a Noului Testament la Faptele Apost. 17, 26, unde se spune: „El (Dumnezeu) a făcut dintr'un sânge întregul neam al oamenilor, ca să locuiască peste toată fața pământului și a așezat de mai înainte vremurile și hotarele așezării lor.” Deci naționalismul e un corelat al creștinismului, e un patrimoniu divin, pe care străjerii sunt datorți prin harul lui Dumnezeu care lucrează prin facultățile lor su-

fletești să-l adâncească și să-l întărească în inimile lor. (Evrei 18, 9).

Aceasta e rațiunea de existență a O. E. T. R. prin „Străjeria Țării”, de a da caractere morale națiunii române în vederea menținerii și înaintării neamului, promovând „înțelegerea sacrificiilor făcute de înaintași... îndemnul de a căuta reazim în credința și învățăturile bisericii... aprecierea și iubirea Patriei: Regele și Drapelul, oțelind astfel în lupta aspră a vieții și dând rezistența fizică, dar mai ales pe cea morală.”

Lucrând cu atari instituții cum e „Straja Țării”, cari au

la bază morala creștină și sunt adaptate realității noastre naționale, neamul românesc va spori în vigoare și va fi străjerul de fapt al civilizației și culturii latine la porțile Orientului. Trebuie însă ca biserica să dea concurs efectiv și neîntrerupt acestei instituții educative, pentru ca să-și poată îndeplini menirea pentru care a fost creiată.

Pr. ION BUNEA-Năsăud.

„Când va veni Mângăitorul, pe care eu îl voi trimite vouă dela Tatăl, Duhul Adevărului, carele dela Tatăl porcede, acela va mărturisi despre mine. Și mărturisiți și voi, pentru că dela început sunteți cu mine.”
Ioan, 15, 26—27.

Strălucitele serbări ale Restaurației.

Ziua istorică de 8 Iunie a fost serbătorită de toată țara în cadrul unor festivități însuflețite. Nicăiri însă ele n'au luat o înfățișare mai strălucită ca în capitală, dovedind iubirea fără margini de care este înconjurat M. Sa Regele Carol II-lea. Farmecul neobicinuit al acestui praznic național l-a constituit prezența în București a tinerimii din toate unghiurile țării în număr de 30.000, transformând serbătoarea Restaurației — după dorința Suveranului — în ziua tineretului. Încadrați în organizațiile de străjeri, cercetași și cercetașe, arcași, șoimi, premilitari etc., copiii țării au arătat pe platoul dela Cotroceni, prin exerciții de ansamblu admirabile, prin portul, disciplina și defilarea lor impresionantă, ca și prin voioșia din jurul focurilor de tabără, cât de mult înțeleg să răspundă la gândurile Regelui de a crea o viață nouă cu o generație nouă.

Echipele din Ardeal s'au prezentat foarte bine. S'au remarcat îndeosebi Șoimii din județul Cluj în număr de 1500, conduși de dl prof. Iuliu Hațieganu, storcând admirația tuturor prin ținuta și prestațiunile lor.

În Cluj serbările s'au desfășurat la Arena sportivă, în fața unui public imens. Exercițiile, jocurile, ridicarea drapelului, iureșul și defilarea tinerimii dela toate școlile au însemnat clipe de neuitată desfătare pentru toți. Seara a avut loc retragerea cu torțe și aprinderea focurilor cercetășești în fața Teatrului Național, sub conducerea dnei Sanda I. Ma-

teiu, inspectoarea cercetășiei pentru Ardeal. Aici a fost adevărata petrecere a copiilor, cu glume, cântece și hore, învăluți de dragostea publicului strâns în jurul lor.

Iată și cuvântarea minunată, pe care Regele Țării a adresat-o celor 30.000 de copii de pe platoul dela Cotroceni:

IUBIȚI COPII,

Această serbare, care întrunește un număr așa de mare de reprezentanți ai tineretului României, este o serbare care trebuie să aibă o însemnătate adâncă și să imprime un nou avânt întregii Români.

Prin mișcarea străjerismului s'a urmărit ceva nou. Nu s'a urmărit numai un gând de a face o jucărie sau o educație fizică. Ne-am gândit, acei cari am creat-o, că pentru consolidarea acestui neam avem nevoie de ceva nou, de o mișcare nouă, de o înviorare care să pătrundă până în fibrele cele mai adânci ale întregii populațiuni.

Iată ce însemnează pentru Mine — și ce trebuie să însemneze pentru toată țara — străjeria.

Noi am înțeles să dăm tuturor o educație nouă — dar după noul nostru crez — o educație nouă bazată pe vechea credință și pe tot trecutul acestei țări.

Astăzi, întrunindu-vă în numărul acesta mare, să nu uitați că o moștenire grea este aceea a celor 800 de mii morți ai marelui război și că voi sunteți acei cari trebuie să duceți mai departe această operă, nu cu

arma pumnului, ci mai ales cu arma sufletului și a inimei românești.

Este o sarcină de dragoste, este o sarcină care devine un comandament moral mai presus de orice pentru acela care-și iubește Patria. Pregătirea unei generații sănătoase pentru ziua de mâine, este cel mai înalt și mai sfânt comandament, pe care trebuie să-l aibă conducătorii unui neam.

Rezultatul a ceea ce se vede azi este dovada că, un popor ca al nostru poate face orice. Bine condus — condus mai ales cu suflet și cu dragoste — vom putea deveni un popor capabil să se impună admirației întregii omeniri.

Pentru voi, cetățenii și ostașii de mâine, pentru voi muncim noi, pentru voi să pregătim o Românie nouă, în care să trăiți tot așa de fericiți cum au trăit generațiile dinainte de război.

Vi se cere însă, și vouă un lucru, care este chezașia unui progres sigur, vi se cere dragoste pentru conducători și mai presus de toate, dragoste și conștiințozitate în muncă.

Muncind fără preget, muncind cu dragoste, veți fi aceia cari veți clădi o țară nouă, o țară puternică, o țară

care nu va putea fi biruită pe nici un teren.

Aceasta trebuie să fie credința care să vă conducă de azi înainte și care trebuie să fie idealul întregii voastre vieți.

Așa cum s'a început prin această mișcare a tineretului o viață nouă, pentru țara noastră, tot astfel va trebui, dându-ne mâna cu toții, să creiem în jurul acestei mișcări, o viață nouă pentru oricare moment al neamului nostru.

Voi, luptătorii de mâine și noi cei de azi, trebuie să fim mânăți de aceeași credință și de același ideal.

Educația nouă care vi se cere, e o educație de dragoste dar și o educație de disciplină, iată baza pe care va trebui așezată noua clădire a Statului român.

Către voi, dragi copii, la această serbare care îmi umple sufletul de nemărginită bucurie, merge sufletul și credința Mea și din toată inima vă spun acele cuvinte, care reprezintă un întreg ideal de viață: „**CURĂȚENIE DE VIAȚĂ SUFLETEASCĂ ȘI TRUPEASCĂ**“. **SĂNĂTATE!**

Urale și ovațiuni prelungite au acoperit cuvintele Suveranului.

Tipografia și Biserica.

— Pentru săptămâna cărții. —

Omul, ca suprema creațiune, are ca daruri distincte înțelepciunea și articulația graiului. Din înțelepciune pornește idcîia. Odată născută, simțim nevoia de a o comunica și altor oameni și ființelor spirituale. Comunicarea prin graiu viu nu se poate face decât într'un timp limitat, într'un spațiu limitat și la un număr restrâns de indivizi. Cum omul are tendința de a-și transmite ideile unui număr cât mai mare de semeni, și pentru un timp cât mai îndelungat, ca și după moarte urmașii să știe de el, s'au imaginat anumite semne, cu ajutorul cărora să se poată transmite mai ușor ideile. Scrierea imperfectă și grea la început s'a perfecționat cu timpul și probabil și-a ajuns apogeul în literile latine. Cum omul și-a cunoscut dela început imperfecțiunile a căutat să utilizeze unelte și mașini în locul energiei manuale! Așa și cu scrisul. Pentru a se putea scrie mai repede și mai caligrafic, s'a descoperit tiparul, care cu drept cuvânt se poate numi „un dar al cerului“ cum îi zicea poetul Andreiu Mureșan într'un articol din 1854. Tiparul răspândește zilnic „cuvântul“ a cărui putere e „ca în basme“:

„El lumi aievea face din păreri“.
(V. Babeș).

și poate duce lumea la peire, cum poate aduce și fericirea ei. De răspândirea acestui cuvânt are nevoie și Biserica. De aceea, dela început, Biserica prin reprezentanții ei, a căutat să contribuie la dezvoltarea artei tipografice, pentru a putea edita cărți, în cari să scrie cu caractere mari, adevărurile eterne ale creștinismului, combătând curentele destructive și utopice, cari apar tot mai numeroase în timpurile de *criză* religioasă.

Biserica noastră, a răspândit cărți între credincioși pentru a păstra ne-

alterată credința strămoșească și limba veche românească. Dar pentru a răspândi cărți, mai întâi trebuia să aibă. De unde să le aibă? Ca să le poată avea a creat tipografi chiar dintre membrii clerului, a instalat tipografii și

„Până mai eri, alaltăeri, un veac“
În liniști de chilii prin mănăstiri
Călugări în sutane de șiac
Ne tipăriaș cazanii și psaltiri.“
(Ștefan Bălăcești).

Călugării nu erau numai conducătorii tipografiilor, ci chiar ei culegeau și lucrau în tiparnițele vremii. Numele multora dintre acești prieteni ai culturii românești, le cunosc doar Parcele mitologice, dar despre unii mai găsim câteva date în analele bătrâne. Primul călugăr-tipograf e Macarie, care călătorind prin Italia în primul deceniu al secolului al XVI, aduse de acolo într'o traistă câteva litere, cu cari instală o tipografie și după ce ajunge Mitropolit tipări un „Liturghier“ (1508), un „Octoich“ (1510), un „Evanghelier“ (1512). Cărțile executate în tipografiile călugărilor erau artistice și frumos ilustrate, căci tipograful departe de grija cea lumească, erau preocupați numai de ideea de a da ceva bun și folositor urmașilor, căci ce cadou mai frumos se poate face generațiilor viitoare, decât slova nemuritoare, cuprinsă între filele unei cărți?

În secolul al XVII, cel mai mare ierarh-tipograf, e Mitrofan, fost episcop al Hușilor și al Buzăului. Mitrofan era un bun cunosător al limbei elene și al celei slavone și un maestru tipograf la nivelul celor din Occident, uneori chiar mai artist decât ei. Întâia pomenire despre Mitrofan, o găsim în Psaltirea slavoromână alui Dosofteiu, tipărită la Iași în 1680. La sfârșit se spune că tipărirea ei s'a făcut de către Eromo-

nahul Mitrofan dela Sf. Mănăstire Bisericieni. Pe Molitvelnicul tipărit de Dosofteiu la Iași, în 1681, e pomenit ca „meșterul tiparelor“ (I. Bianu-Mitrofan, Episcopul Hușilor și al Buzăului) iar pe cartea „Viețile Sfinților“ (1682), e pomenit ca „făcătorul tiparelor. Ca episcop al Hușilor, tipărește în Iași „Întâmpinarea contra Primatului Papei“ de Patriarhul Nectarie (1682) „Dialog în contra ereziilor (1685) de Simeon al Tesalonicului, „Slujba sfinților martiri Sergiu și Bachu (toate în grecește). La 1685 părăsește Moldova. La 1688, pe Biblia lui Șerban îl găsim semnând tot ca episcop de Huși „A tot meștesugul tipografiei și îndreptării cuvintelor românești ostenitoriu de Dumnezeu iubitorul Mitrofan, Episcopul de Huși.“ Dar la 1690 pe cartea „Meletie Sergiul și Dositeu — Polemică în contra catolicilor și a calvinilor — scrie „Episcop fost al Hușilor“. La 1691 pe „Mărgăritarele Sfântului Ion Gură de Aur“. traduse românește de frații Șerban și Radu Greceanu îl găsim „Mitrofan proin (= fost) Episcop Huschi“. La 1698 îl găsim ca Episcop de Buzău, unde începe să tipărească cele 12 volume ale Mineului și alte cărți bisericești (Triod, Penticostar, Molitvelnic, etc).

Mitrofan n'a fost numai „meșterul tiparelor“ ci și „făcătorul tiparelor“ corector și chiar a făcut câteva versuri. În unele cărți se găsesc gravuri în lemn făcute de el, precum și chenare, clișeuri, etc. „Cine a fost acest harnic cărturar? De unde a venit? Unde a învățat carte și tipografie înainte de a intra în Mă-

năstirea Bisericieni?“ Tot atâtea întrebări fără de răspuns. Ca și Mitrofan, dar mult mai cunoscut e Antim Ivireanu, despre care nu scriem chiar, fiindcă e foarte cunoscut.

În secolul al XVIII e pomenit un preot-tipograf din Ardeal — Popa Petre, citat de Bogdan-Duică în Almanahul grafice române, pe 1930 p. 78 — „Un popă valah cu numele Petre, aci în Schei, fără nici o îndrumare (ohne einige Anweisung) a început să facă o tipografie și să taie literile în plumb însă nu în modul obișnuit ci foarte scurt deoarece le-a lipit pe o scândură și așa a tipărit calendar valah, fără ajutorul presei, ci numai cu vâlătuc (Rollgold) deși acesta-i un fel de a tipări anevoios și întârziator: totuși se vede că el este inventiv (inventicus). El cel dintâi a tipărit un calendar românesc pe 3 coale și vinde exemplarul cu 60 den (ari). După aceea a început să toarne litere, învățându-l puțin tipograful Michael Holzdorffer dela Seuler de-aci. A turnat și litere latinești, care însă nu sunt destul de „acurat“-e.

Tipografia este o meserie care întotdeauna a fost apreciată de biserică. În Apus există și azi o mulțime de franciscani și augustinieni (asumpționiști) tipografi. Călugării tipografi aduc servicii indiscutabile bisericii, care are nevoie de redarea într'un format cât mai convenabil a cărții, prin care întinde credinciosului merinde sufletească.

Dacă în trecut Biserica a simțit nevoia tipografiilor, azi de sigur o simte și mai mult.

IOSIF NAGHIU,
stud. în teol.

Documente sufletești.

De ce mijloace se folosesc preoții uniști.

Un creștin din Valea-Am-poiiului, voind să treacă la biserică strămoșească dela cea unită, primește următoarea scrisoare dela preot:

„În sfârșit ai săvârșit și crima trădării bisericii adevărate a lui Isus. Calea pierzării pe care ai apucat va sminti poporul meu credincios. Și a zis Domnul: „vai omului prin care vine sminteala, mai bine i-ar fi lui de și-ar lega o piatră de moară de gât și s'ar arunca în mare“. Nu mie mi-ai greșit, ci ai degradat o biserică pentru care Hristos și-a vărsat scump sângele său. De aceea până nu este târziu te rog în numele dulcelui Isus, revino până nu te va atinge pedeapsa care nu va întârzia“.

„Voi ceti blăstămul de excomunicare în biserică în trei rânduri în fața poporului, care se vor cutremura“.

„In rugăciunile mele de toate zilele te voi pomeni și sunt firm convins că răsplata cerului nu va întârzia“.

„Este ceasul al doisprezecelea să te îndreptezi“

„preotul Domnului“.

Ori cine citește acest document de cumplită barbarie morală, își poate da seama ce înseamnă o mentalitate catolică-uniată, și la ce metode oribile se coboară. Cum mai rabdă Dumnezeu atâtea răutate?

INFORMAȚIUNI

Examenе și încheierea anului la Academia teologică. Examenеle semestrale pentru toate cursurile se țin până la 15 Iunie. Examenеle generale: pentru anul II, Marți în 18 Iunie, pentru anul IV, Joi în 20 și Vineri în 21 Iunie. Examenul de licență, Sâmbătă în 22 Iunie.

Încheierea anului de studiu se va face Duminecă, 16 Iunie, în legătură cu sf. Liturghie, oficiată de un sobor de preoți împreună cu Rectorul Academiei în Catedrala ortodoxă.

Premiile de Religie. Dumineca trecută a avut loc la Teatrul Național din Cluj serbarea distribuirii premiilor de religie, organizată de Societatea femeilor ortodoxe. P. Sf. Episcop Nicolae, care prezida serbarea a ținut să arate într'o mișcătoare cuvântare, cât de mare este însemnătatea religiei și a educației creștine pentru formarea caracterului elevilor. Azi când societatea se clatină sub presiunea diferitelor crize, razimul de stâncă nu poate fi găsit

decât în credință și în Biserica ortodoxă. Părinții trebuie să se ocupe deci foarte serios de creșterea religioasă a copiilor, luptând împreună cu Clerul împotriva tendințelor primejdioase, cari vor să micșoreze locul Religiei în școală. Cuvintele înțeleptului Ierarh au mers la inima tuturor. Apoi s'a trecut la premiarea numeroșilor elevi din școlile secundare, cari s'au distins în studiul religiei, împărțindu-li-se cărți religioase și educative.

Placa dela Someșeni. În ziua de 6 Iunie a avut loc în comuna Someșeni de lângă Cluj desvelirea plăcii comemorative, așezată în amintirea evenimentului istoric al aterizării M. S. Regele Carol II-lea din anul 1930. Solemnitatea s'a desfășurat în cadre foarte impresionante, fiind de față toate autoritățile bisericesti, civile și militare în frunte cu P. S. nostru Episcop Nicolae, apoi cercetașii și cercetașele conduse de d-na Sanda I. Mateiu, toate școlile secundare și un public numeros. După sfîntirea apei au vorbit pâr. secretar L. Curea și prof. N. Vasiu, pâr. I. Agârbiceanu, Generalul Ivașcu, prof. I. Pop Zeicani și dl Eugen Dunca. Cercetașele normaliste au încins o horă veselă în jurul monumentului, la care s'a asociat cu bucurie toată asistența.

Plecarea misiunii anglicane. Lucrările conferinței ortodoxe-anglicane întrunită la Patriarhia din București au luat sfârșit. Dl ministru Nic. Titulescu a dat în cinstea distinșilor oaspeți-englezi un banchet de adio, la care au participat membrii ambelor delegații și numeroase alte personalități bisericesti și diplomatice. Șeful delegației anglicane, Episcopul de Lincoln a rostit o cuvântare, în care a făcut aceste constatări importante: „fără a mă întinde asupra rezultatelor obținute pe urma discuțiilor noastre, pot să le rezum astfel: s'a creiat între Marea Britanie și România o verigă, care nu va putea fi sfărâmată niciodată, iar între biserică ortodoxă și cea anglicană o frăție, care ne mână spre o cooperare din ce în ce mai întinsă, pentru lauda lui Dumnezeu, binele celor două națiuni și al lumii“. Rădăle se vor vedea deci mai târziu. Deocamdată e sigur, că am dobândit câțiva mari prieteni în Anglia și Statele-Unite ale Americii, pe ale căror servicii prețioase putem conta, mai ales în lupta noastră antirevizionistă.

Desvelirea statuei lui Spiru Haret. Dumineca trecută s'a desvelit cu mare solemnitate, statuia ridicată în amintirea lui Spiru Haret în fața

Universității din București. Au fost de față membrii guvernului, personalitățile marcante ale vieții noastre publice și un public extrem de numeros. După serviciul religios s'au rostit o serie de cuvântări din partea d-lor: Dr. C. Angelescu, Ministrul instrucției publice, Dinu Brătianu, prof. Gh. Țițeica, N. Gheorghiu, D. Hurmuzescu, M. Negură subsecretar de stat, I. Nisipeanu, în numele profesorilor secundari, D. Toni în numele învățătorimii, Al. Donescu primarul Capitalei. Toți au ținut să releve activitatea defunctului, atât de covârșitoare pentru școală și deșteptarea satelor. Trecerea timpului pune în lumină tot mai frumoasă figura acestui mare patriot.

Moartea lui Eugen Goga.

Săptămâna trecută a fost înmormântat la Râșinari, regretatul Eugen Goga, răpus fulgerător de o dublă pneumonie, în floarea tinereții, având abia 46 ani. Dispariția lui a impresionat profund toate cercurile românești, căci țara întregită pierdea un erou și un scriitor de talent. Format, împreună cu cântărețul pătimirii noastre, în cultul sfânt al idealurilor naționale din casa lui Iosif preotul, Eugen Goga a trăit intens sbuciumul Ardealului înlăntuit. De aceea, când a bătut ceasul istoric, el a venit din fundul Siberiei spre a-și jertfi viața sub drapelele românești, pentru minunea unității naționale. A prăznuit-o cu brațul zdrobit pe totdeauna, dar fericit ca puțini dintre noi, că și-a văzut visul cu ochii. Fără demnități și onoruri, la cari au încăput atâția profitori și nevrednici, el s'a resemnat în colțul lui de muncă, dăruind țării scrișul său cald și energic, concentrat în cele două volume întitulate simbolic „Cartea Facerii“. Este romanul războiului nostru, și prin el Eugen Goga s'a situat deodată printre cei mai de seamă reprezentanți ai literaturii românești. Iată, de ce plângem această pierdere dureroasă. A căzut o podoabă a Ardealului, care nu va putea fi uitată niciodată.

„Astra“ dela Reghin. În ziua de 2 Iunie c., s'a ținut în comuna Filea adunarea anuală a despărțământului Reghin. În fața unei mulțimi neobicinuite s'a citit raportul general, din care se constată că în cursul anului trecut s'au ținut 680 conferințe populare, s'au organizat cursuri țărănești, s'au ridicat monumente prin comune și s'au dat ajutoare, cari s'au ridicat la suma de 200.000 Lei, pe când veniturile au fost abia de 19.000 Lei. Diferența a fost suportată de neîntrecutul nostru fruntaș și mecenat Dr. Eugen

Nicoară, președintele „Astri“ dela Reghin.

Ziua Eroilor la Cluj. Ziua Eroilor la Cluj a fost sărbătorită cu un fast deosebit.

Dimineața la toate bisericile din localitate s'au oficiat sercii divine pentru pomenirea eroilor, în prezența delegaților autorităților militare și civile. Dimineața, la 9, la catedrala ortodoxă s'a oficiat un Te-Deum de un sobor de preoți în frunte cu Dr. Sebastian Stanca, Dr. Vasile Sava și I. Vască, la care au participat reprezentanții autorităților civile și militare în frunte cu P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan și d-nii: Dr. Eugen Dunca, prefectul județului, prof. universitar Nicolae Drăgan primarul orașului, general Gh. Florescu, comandantul corpului VI. armată, generalii Marosin, Ivașcu și Mehedinți. După terminarea serviciului religios, muzicele au intonat Imnul Regal, după care s'a format procesiunea religioasă, pornindu-se în marș spre cimitirul Eroilor, urmând calea Felea-cului în ordinea următoare: cordon de polițiști, cordon de jandarmi pedestri, coroanele, muzica C.F.R., cercetașele și cercetașii, școlile primare și secundare, ofițerii și subofițerii de rezervă, tinerii premilitari, capii autorităților, muzica regimentului 83 infanterie, corpul ofițeresc, drapelele corpurilor, compania de onoare și publicul.

La cimitir s'a oficiat un parastas, după care a luat cuvântul arhidiacon Dr. Ion Vască, care a spus că ziua de azi este o zi sfântă, o zi de înălțare. În toate satele și orașele se fac azi serbări, credincioșii aplecându-se cu smerenie în fața mormintelor, cari cuprind mii și mii de jertfe căzute pe altarul datoriei. Eroii unui popor, suif aceia își jertfesc viața pentru țară, fără să aștepte vre-o răsplată. A încheiat spunând următoarele: „Slavă vouă eroi, cari v'ați jertfit viața pe apă, văi și munți pentru binele și fericirea acestei țări.“ A vorbit dl col. Alex. Popescu, comandantul reg. 3 transmisiuni, care printre altele a spus: „Suntem adunați pentru a slăvi amintirea acelor cari, în nețărmită dragoste și deplină înțelegere a datoriei, au căzut pentru neam, patrie și Rege. Slăvirea lor să fie cuvântul de neclintită simțire a generației de azi și a generațiilor viitoare, iar moartea lor, izvor nescecat de îndemn sfânt pentru împlinirea datoriei. Armata țării nu-i uită și nu-i va uita niciodată.“

Pâr. Patriciu Curea, s'a adresat tineretului spunând: „voi cari ați adus flori pe morminte, rugați-vă împreună cu noi toți, Părintelui ceresc, ca din recunoștința noastră a tuturor, cari azi ingenunchem înaintea acestor morminte, să se nască și întărească acea legătură vecinică, care să asigure fericirea și nemurirea neamului și țării noastre românești.“

Muzica militară a cântat apoi „Imnul Sacru“, în care timp s'au depus flori pe morminte. La ora 11, la un semnal dat de un gornist, s'au păstrat două minute de reculegere. Armata a defilal apoi în fața autorităților.

Rectificare. De oarece în lista ce însoțește articolul dlui Dr. Ioan Papp, președinte la Curtea de Apel, din numărul festiv al gazetei noastre s'au strecurat câteva greșeli, o publicăm din nou:

Au votat pentru propunerea Vlad: 1. Vasile Almășan. 2. Dr. Nicolae Bălan. 3. Dr. A. Buzdug. 4. Dr. Lucian Borgia. 5. Nicolae Borza. 6. Dr. R. Cădea. 7. Dr. Zosim Chirtop. 8. Dumitru Comșa. 9. Vasile Damian. 10.

Dr. George Dubleş. 11. Vasile Duma. 12. Dr. Ioan Fruma. 13. I. Fulea. 14. Dr. Remus Furdui. 15. Dr. Petru Groza. 16. Prot. Teodor Herman. 17. Asesor Nicolae Ivan. 18. Dr. Ioanovici. 19. Ion Lapedatu. 20. Dr. Ioan Marghita. 21. Nicolae Macrea. 22. Prot. Iosif Morariu. 23. Dr. Valer Moldovan. 24. Prot. Iovian Mușean. 25. Dr. Silviu Moldovan. 26. Victor Păcală. 27. Dr. Ioan Papp. 28. Dr. Dumitru Pop. 29. Prot. P. Popoviciu. 30. Dr. Pavel Roșca. 31. Dr. Ștefan Rozvan. 32. Dr. Nicolae Regman. 33. Dr. Ioan Stroia. 34. Dr. Aurel Vlad. 35. Dumitru Vulcu. 36. Dr. Octavian Zgimbea.

Au votat cu Mangra și pe placul guvernului unguresc: 1. Profesor Chelariu. 2. Dr. Octavian Costea. 3. Nicolae Garoiu. 4. Dr. Eugen Mețianu. 5. Prot. Sergiu Medean. 6. Prot. Dumitru Moldovan. 7. Petru Muntean. 8. Asesor Dr. Gheorghe Proca. 9. Dir. Dr. Eusebiu Roșca. 10. Asesor Lazar Triteanu. 11. Arseniu Vlaicu. 12. Asesor M. Voileanu.

AVIZ. Colegii absolvenți din anul școlar 1896—97 ai secțiunii Pedagogice a seminarului arhidiecezan „Andreian“ (Școala normală) din Sibiu, prin aceasta sunt poftiți: să-și anunțe adresa lor precisă subscrisului până la 19 Iunie a. c., pentru a li se expedia „Programa convenirii“ la revederea după 38 ani dela absolvire, care se va desfășura în Catedrală și în Aula Academiei Teologice „Andreiană“ din Sibiu, în zilele de Duminecă 23 și 24 Iunie a. c., sub presiul I. P. Cuvioșiei Sale Dr. Eusebiu Roșca, fostul director al seminarului. Sibiu, 24 Mai 1935. Constantin Cristiu, profesor la Școala Comercială de băieți din Sibiu.

BIBLIOGRAFIE

Recomandare de carte teologică.

„Învățătura creștină ortodoxă, expusă apologetic“, alcătuită de protoiereul P. Svetlov, profesor la universitatea Sf. Vladimir din Chiev, în limba rusă, în 2 volume, cu un indicator bibliografic sistematic, în întindere de 1728 pagini, iar în limba română, după ediția ultimă, a IV-a din 1914, perfecționată, complectată și prelucrată de autor, tradusă de iconom-stavrofor Serghie Bejan și Const. N. Tomescu, profesori universitari la Facultatea de Teologie din Chișinău.

„Această lucrare fundamentală de Dogmatica cea mai nouă în Ortodoxie, complectă, susținută de o cultură teologică solidă, de o convingere profundă și de iubire a Bisericii noastre, a fost apreciată dela prima ei ediție. Ea a însemnat în Teologia rusă cel dintâi pas spre eliberarea definitivă de orice influență a Teologiei apusene. Pe lângă învățătura noastră ortodoxă, expusă aici cu mult mai bine ca la Macarie și Silvestru de Canev, autorul introduce în lucrare și unele probleme de ordin social (despre „poporul evreesc“, „pedeapsa cu moarte“, „socialismul“, ș. a.), pe care le studiază savant prin prisma Creștinismului. Și de aceea, lucrarea profesorului Svetlov are nu numai însemnătate dogmatică-apologetică pentru Ortodoxie ci și o valoare de tratat social în lumina Creștinismului, atât de folositor în haosul și frământările sociale din zilele noastre. Expunerea este vie și clară. Redăm aici și câteva rânduri dintr'o recenzie, apărută la 1910 în „Trudi Kievsoi Duhovnoi Academii — Revista Academiei Duhovnicești din Chiev“, Nr. 5: „Lucrarea protoiereului Svetlov se deosebește print'un

conținut foarte bogat și variat. Ea nu intră în cadrul lucrărilor obișnuite în domeniul teologiei dogmatice fundamentale și comparative. Cartea aceasta are în vedere și pe laicii, cu cultură solidă, cari ar dori să cunoască sistema învățaturii creștine. Și autorul e la înălțimea acestei anevoioase probleme. El e un fiu sincer iubitor și adânc convins al Bisericii ortodoxe. Cunoștințele sale din izvoarele creștine, scrierile patristice, din literatura teologică rusă și străină sunt profunde și temeinice. Nu i se pot pune la îndoială nici cunoștințele sale directe asupra curentelor filosofice, sociale și literare din timpurile vechi și cele moderne. Dar autorul știe măsura și nu aglomerează expunerea sa cu extrase și citate..."

Traducătorii dau la lumină în limba română această operă, tot în 2 volume, fiecare având circa 850 pagini, în total peste 1700 pagini, format 8°, pe hârtie bună, velină. Un volum va costa 250 Lei, deci ambele volume 500 Lei. Volumul I. apare până la 1 Ianuarie 1936, al II-lea până la 1 Iulie 1936.

Prea cucernicii preoți, teologi, studenți, cât și alți intelectuali, sunt îndemnați, pentru a-și procura această valoroasă lucrare, să se înscrie până la 20 Iunie 1935 la unul din traducători, ca să se știe, la timp, numărul necesar de exemplare. Fiecare volum apărut se va expedia cu ramburs persoanelor înscrise.

Traducătorii: Iconom-stavrofor S. Bejan, Seminarul teologic-Chișinău, Prof. Const. N. Tomescu, Mitropolia Chișinău.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2993—1935.

Comunicat oficial.

Pentru evitarea deselor inconveniente în legătură cu atribuirea stranelor sau locurilor din bisericile noastre Consiliul nostru eparhial a votat Regulamentul de mai jos, pe care îl comunicăm parohiilor noastre. Preoții vor aduce acest regulament la cunoștința Consiliilor parohiale și a credincioșilor, cu îndrumarea ca să reglementeze distribuția locurilor conform acestui regulament, care se pune în practică în mod facultativ cu ziua de 1 Iunie 1935.

REGULAMENT

pentru vinderea stranelor sau locurilor de șezut în biserică.

1. Precum toate obiectele din cuprinsul bisericii sunt proprietatea bisericii așa și stranele (scaunele sau locurile de șezut în biserică) sunt și rămân proprietatea exclusivă a bisericii.

2. Nici un credincios nu poate face pretenziune de proprietate asupra lor.

3. Credinciosul căruia i se atribuie o strană are numai dreptul de folosință în biserică și numai pe timpul cât i s'a atribuit de Consiliul parohial și cercetează biserică.

4. Stranele sau locurile din biserică nu se pot da în folosință perpetuă nimănui, nu se pot cinsti și nu se pot lăsa moștenire nimănui. În parohiile în cari este în uz moștenirea uzul acesta se menține, dar cu restricția că locul tatălui îl poate moșteni numai unul dintre feciori, iar locul mamei numai una din fiice, având să achite în termenul prescris taxele stabilite de Consiliul parohial.

În linie laterală de alte rudeni locurile acestea nu se pot moșteni.

5. Asupra stranelor sau locurilor din biserică dispune Consiliul parohial împreună cu epitropia. Nici o strană nu poate fi dată gratuit afară de cele rezervate cântăreților oficiali.

6. Stranele sau locurile din biserică devin vacante dacă credinciosul care le-a folosit a) moare, b) abzice de bună voie, c) pleacă din parohie muțându-se în altă parohie sau d) devine nevrednic prin fapte imorale sau criminale.

7. Dacă un credincios care a avut un asemenea loc în biserică pleacă din parohie nu se întoarce timp de șase luni, el își pierde acel loc și acesta se dă altuia. Dacă se știe că tularul se întoarce strana se ține în suspens până la întoarcere. Pe timpul absenței Consiliul parohial poate închiria strana pe seama altui credincios pe lângă o taxă corespunzătoare.

8. Devenind vacantă o strană sau loc din biserică prin moartea sau abzicerea sau plecarea posesorului Consiliul parohial declară locul vacant. Preotul este obligat ca în proxima Duminică să-l publice în biserică în fața credincioșilor.

9. În timp de opt zile de la publicare cei ce doresc să ocupe locul rămas vacant vor face cerere cu grai viu sau în scris la oficiul parohial, care va înregistra aceste cereri într'un tablou. Cererile ulterioare nu se mai iau în considerare.

10. Preotul va convoca apoi la sate în decurs de alte opt zile iar la orașe 30 zile Consiliul parohial împreună cu epitropia la o ședință, în care va prezenta acest tablou spre deliberare.

În parohiile în cari este în uz licitația, Consiliul parohial va fixa ziua licitației, pe care o va vesti preotul în biserică. Licitația o săvârșește epitropia atribuind strana, celui ce oferă mai mult. Consiliul parohial va ratifica rezultatul licitației, iar dacă ofertantul sumei maxime este excepțional din punctul de vedere del art. 6, Consiliul parohial va raporta Consiliului eparhial, care decide definitiv.

11. Pentru ca hotărârea Consiliului parohial să fie validă trebuie să fie prezenți la ședință cel puțin jumătate plus unu dintre membrii ordinari al Consiliului și cel puțin unul dintre epitropi.

12. În caz că nu se adună acest număr de membrii ședința se amână cu opt zile și atunci se pot aduce hotărâri valide cu atâția membri câți sunt prezenți, putându-se eventual complecta cu membrii supleanți.

13. Despre ședință și hotărâre se ia proces verbal pe care îl semnează toți membrii prezenți.

14. După deliberare se face votarea cu grai viu. Votul majorității este valabil.

15. Epitropii au drepturi egale cu ceilalți membri ai Consiliului parohial în aceste ședințe.

16. La locurile vacante pot reflecta și credincioșii cari au deja locuri, în caz când vreau să treacă mai înainte. În cazul acesta cel ce trece dela

o strană la alta are să achite prețul integral al stranei. Locul rămas vacant, se publică și se atribuie tot după procedura de mai sus.

17. La distribuția locurilor vacante Consiliul parohial va lua în considerare vârsta, vrednicia creștinească, cercetarea regulată a bisericii și darurile făcute bisericii de cel ce reflectează la locul vacant.

18. Toate stranele sau locurile se dau pe viață numai pe timpul cât posesorul trăește.

19. Consiliul parohial va fixa într'o ședință anume ținută în acest scop îndată după publicarea acestui regulament prețul fiecărui scaun sau loc din biserică, iar aceasta fixare va trece ca propunere la adunarea parohială, care va decide definitiv acest preț.

20. Fiecare scaun sau loc va avea un preț fix pe tot timpul cât titularul îl posedă.

21. Schimbarea acestor prețuri nu se poate face decât numai din cinci în cinci ani la cererea motivată a Consiliului parohial și cu avizul și concesiunea specială prealabilă a Consiliului eparhial. Schimbarea aceasta însă nu poate avea valoare asupra celor ce au deja scaune sau locuri, ci numai pentru cele ce devin vacante după această schimbare.

22. Cei ce trăesc în concubinaj sau sunt bețivi notorici sau au purtări imorale sau au comis fapte criminale nu pot beneficia de scaune în biserică. Pentru călcarea acestei dispoziții este responsabil Consiliul parohial.

23. Dacă un credincios, care posedă scaun în biserică și în urmă a-junge să trăiască în concubinaj sau să săvârșească fapte ca cele de mai sus, el își pierde scaunul. În cazul acesta epitropul sau preotul e dator să prezinte cazul în ședința Consiliului parohial, care e obligat să declare scaunul vacant, urmând ca să se dea altui credincios.

24. După ce Consiliul parohial a votat un scaun vacant unuia dintre credincioși, epitropul va aviza pe cel interesat îndumându-l ca în timp de 14 zile să achite la epitropie prețul scaunului.

25. După ce prețul este achitat, epitropul va introduce pe cel interesat în scaun dându-i în folosință pentru timpul fixat de Consiliul parohial.

26. Credinciosul nu poate intra în folosința scaunului până ce nu achită prețul lui integral. În caz că acesta nu plătește prețul scaunului în timp de o lună de când i s'a dat rezoluția își pierde scaunul și acesta se dă altui credincios.

27. În mod excepțional Consiliul parohial poate atribui strane gratuite credincioșilor cari fac danii de cel puțin 5000 Lei pe seama bisericii. Asemenea se vor da strane gratuite învățătorilor ortodocși și preoteselor.

28. Împotriva hotărârii Consiliului parohial se poate înainta recurs motivat la Consiliul eparhial, iar hotărârile acestuia sunt definitive și obligatorii pentru toți credincioșii.

29. Dispozițiile acestui regulament intră în vigoare în mod provizoriu începând cu 1 Iunie 1935.

30. Credincioșii cari în momentul promulgării acestui regulament au scaune sau locuri în biserică și le mențin pe mai departe fără obligația de a le plăti din nou până când nu vor cădea eventual sub dispozițiile articolelor 21, 22 și 23.

Votat în ședința plenară a Consiliului eparhial ținută în 9 Mai 1935.

Consiliul eparhial.

Oficiul parohial ort. rom. Teaca.

Nr. 31—1935.

(8) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ort. rom. din Teaca, jud. Murăș, dă în întreprindere pe cale de licitație publică zidirea unei capele împreună cu un local de prăvălie, conform planului și devizului aprobat de Ven. Consiliul eparhial din Cluj, sub Nr. 3245 din 1935 și invită pe cei interesați ca până la 14 Iulie a. c. ora 12 a. m., să-și înainteze Consiliului parohial oferte în scris, închise și sigilate.

Licitatia se va ținea în aceeași zi la ora 2 p. m., în localul băncii „Ajutorul” din Teaca.

Parohia va da întreg materialul necesar edificării, transportat pe șantier.

Concurenții vor depune un vadiu în numerar, hârtii de valoare, bilete de bancă acceptabile sau imobil liber de sarcini, de cel puțin 10% din prețul total al devizului.

Planul, devizul, precum și condițiunile speciale de executare se pot vedea la epitropia bisericii din Teaca.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința zidirea edificului, fără considerare la prețuri și condiții, aceluia dintre ofertanți, care va prezenta mai multă garanță și soliditate.

Epitropia nu suportă speșele de participare la licitație.

Teaca, 2 Iunie 1935.

Dr. Victor Deac, adm. paroh. Moisa Petric, epitrop I.

Văzut: Pr. Victor Mureșian, adm. prot.

Nr. 66—1935 parohial. (7) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului vacant de cântăreț dela biserică veche ort. rom. din Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală de 8 jug.
2. Casă cantorală în natură.
3. a 3-a parte din venitele stolare.

Candidații vor prezenta oficiului parohial diploma de absolvire a școlii de cântăreți, sau un alt certificat de calificare cantorală cerut de regulamentul de organizare a bisericii ortodoxe, pentru a putea ocupa postul de cântăreț dela oraș, cum și alte documente recomandatoare, și se vor prezenta cu prealabila învoire a subsemnatului la biserică spre a cânta și a lua contact cu poporul.

Consiliul parohial își rezervă dreptul, ca după sfîntirea bisericii noi și recunoașterea parohiei a II-a să poată repartiza pe alesul, la oricare dintre cele două biserici parohiale.

Turda, 18 Mai 1935.

În deplin acord cu Consiliul parohial.

Iovian Murășianu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.